

Το συγκεκριμένο ηχητικό κομμάτι αποτελεί το ηχητικό περιβάλλον για την εγκατάσταση [Ναυτικές ιστορίες, 2024](#), που πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβρη του 2024, για την έκθεση Wanderlust/All passports, σε επιμέλεια Δρ Κώστα Πράπογλου και την οργάνωση της Artefact Athens, στο Μέγαρο Σλήμαν-Μελά στην Αθήνα. Η φωνή προέρχεται από τον πατέρα της καλλιτέχνης, ηλικίας 82 ετών, ο οποίος αφηγείται ιστορίες για τα ταξίδια του ίδιου, μαζί με τον πατέρα του και τα αδέρφια του με τα ξύλινα παραδοσιακά καΐκια, στα ελληνικά νησιά κατά τη διάρκεια και μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '80.

Με τον πόλεμο μου φαίνεται ήτανε, είχε μια βαρκα (ο παππούς) με πανια και ταξίδευε, πήγαινε στη Σύρο και κουβαλούσε πατατες, γλυκοπατατες από το λιβαδι, κρεμμύδια, διαφορα τέλος παντων- με το μπαρμπα Γιαννη τα είχανε στο λιβαδι, τα φτιάχνανε, τα μαζεύανε, πήγαινε στη Σύρα λοιπον, είχε εκει έναν έμπορα, τα πουλούσανε και πλήρωμα είχε το Λαό, ο οποίος ήτανε σαν τον Άγγελο, 5-6 χρονών, παραπανω δεν ήτανε, κι έναν καμαρέλο, έναν βλακα, έναν αχάιρευτο τελείως, πλήρωμα. Και μοναχος να παει στη Σύρο με τη βάρκα με τα πανια. Αφού ερχόταν λοιπόν από τη Σύρο, στη Ναουσα, εκει που εινα η Λαγγερη, αραξανε γιατί ο καιρός ήτανε Γαρμπής. Ο καιρός ήτανε Γαρμπής και δεν μπορούσανε να πανε κατω και φουνταραν εκει πέρα στη Λαγγερη. Λοιπόν, όταν αραξανε, μετα από λίγο έφερε ένα μπουρίνι, κατεβασα βορρια, που ήτανε φατσα. Του 'πε του καμαρέλου, ρίξε το σίδερο και αυτός το έριξε σωρό, και μπερδεψε το σίδερο και δεν έπιασε καθολου. Ανοίγει τα πανια ο καημένος ο γέρος για να... το παιδακι ήταν σε μια γωνια κι έκλαιγε. Βροχή και αέρας έμπαινε μπουρίνι – και το άλλο το σίδερο που είχε ρίξει δεν έπιασε, δεν ξέρω τί ειχε γίνει - του καμαρέλου το σίδερο δεν είχε πιασει καθόλου και μέχρι να μαζέψει τα πανια ήρθε το μπουρίνι, θύελλα, πραγματικα – βροχή και αέρα. Και την πέταξε την βαρκα έξω. Νύχτα ε; (Πώς τα έμαθες εσύ, ο παππούς σου τα έλεγε;) Ναι, ακόμα προχτες ο Σωκρατης την έλεγε αυτή την ιστορία. Βγήκε ο καημένος ο γέρος έξω, πήρε τα χαρτια της βαρκα (πώς βγήκε;) έπεσε πανω στα βραχια και βγήκανε με το ζορι έξω, πήρε το παιδακι, και τους περιμαζεψε ένα ... πήγανε σ' ένα σπίτι πιο πανω που είδανε φως και τους μαζέψανε τους φουκαραδες... Το καΐκι, η βαρκα – καινούργια βαρκα έγινε κομματια. Ειχε χρεωθεί για να τηνε κανει. Δεν ξέρω πόσα λεφτα είχε παρει. Και ήτανε το πρώτο-δεύτερο ταξίδι. Χειμώνας. Τότε επρεπε να πανε ταξίδι. Με τον πόλεμο ήτανε. Και μαζεύανε σκηνες, και μ' αυτά φτιαχνανε παντελόνια, ρούχα, από σκηνές που είχανε οι Ιταλοί. Τέλος παντων, τον μαζέψανε οι Ναουσαιοι, και δεν ξέρω λεπτομέρειες μετα τί έγινε.

Μετα από αυτό το συμβαν, μετά από κάποια χρόνια, πήρε μια παλιόβαρκα απο το Λαζαρίνο - από έναν Λαζαρίνο. Και είχανε το Μαστρογιώργη, ένα Μαστρογιώργη που είχε καρναγιο τότε κι ήτανε μαραγκός, καθιζε και τον ταιζε και τονε πότιζε η καημένη η μανα – δεν έφταναν τα παιδια που είχε και τα προβλήματα της, είχε και το Μαστρογιώργη. Δεν είχε τοτε ούτε λεωφορείο, μόνο με τ'ς γαιδαροι πηγαينوερχόταν.

Αποτέλεσμα, το έφτιαξε το μιντουβίνι, μετα τον πόλεμο, ήτανε πια μεγαλος ο Νικόλας και ο Σωκράτης, (δεν θυμάμαι αν ήτανε και ο Λαος) και είχανε παει λπον στη Σίφνο, και αφού ξεφορτώσανε στις Καμαρες – γυρίζοντας, θέλανε να πανε στον Πλατύ Γυαλό, για να παρουνε τσουκαλια, σταμνιά και τέτοια – να κάνουνε εμπόριο παλι. Όταν πηγαίνανε στον Πλατύ Γυαλό, σ' έναν καβο, πήγανε να γυρίσανε στον καβο, ήτανε θαλασσα, ήτανε πολύ φουρτούνα και δεν ξέρω πώς έγινε, και σβήνει η μηχανή. Με το μποτζι, δεν ξερω πως, τέλος πάντων έσβησε η μηχανή. Πεταει πανω σ' ένα βραχο, και δεν το έσπασε το καΐκι,

απλα ανέβασε η θαλασσα το καικι πανω σ'εναν βραχο κι έμεινε εκει. Ήρθανε λοιπόν οι καημένοι οι Σιφνιοί, τ'ς μαζέψανε παλι. Το καικι δεν έπαθε μεγαλη ζημια – βέβαια τρύπησε, αλλα σωθήκανε. Ήτανε ο Νικολας μαζί με το Σωκρατη και ο γέρος. Αποτέλεσμα παίρνουνε τηλεφωνο στο Σίμο (που ειχε το κέντρο), και πήρανε του μπαρμπα Μανωλιού τη βαρκα, που έχει ακόμα ο Καρακος, ήτανε πολύ καλή η μηχανή, και η βαρκα βέβαια παλιά αλλα συντηρούτανε. Ο Λαός μόνο δούλευε αυτη τη μηχανή. Ήτανε και ο μπαρμπα Μανωλιός, μου φαίνεται πως ήτανε και ο Καρακος, και ο γέρο Σίμος, και πήρανε βαρέλια αδεια, 5-6 βαρέλια αδεια, πήγανε στη Σίφνο και τα βαλανε μέσα στ'αμπαρι του καικιού, και ήρθανε πόσοι Σιφνιοί 20 ατομα – 30, δεν ξέρω πώς ειδοποιήσανε το χωριό και κατεβήκανε κατω και βοηθήσανε και το ρίξανε στη θαλασσα.

Όμως είχε τρυπήσει και μόλις το ρίξανε στη θαλασσα, αυτό βούλιαξε. Όχι να παει στον πατο, το κρατήσανε τα βαρέλια. Αφού το ρίξανε στη θαλασσα, γέμισε νερα αυτό, και το ριμουλκήσανε για να πανε στην Παρο. Όμως ίσα που ξεκινήσανε και κανανε πορεία, το καικι αυτό που ήτανε βουλιαγμένο πήγαινε σα φίδι. Και δεν μπορούσε να τιμονέψει το άλλο, παρα το πήγαινε όπου ήθελε. Και μπαινει μέσα ο πατέρας, ο παππούς, βουλιαγμένη η βαρκα, για να το τιμονεύει. Και είχε χωθεί μέχρι τη μέση. Ήτανε από βραδίσ, ίσα που σουρούπωνε λέει ξεκινήσανε, ο καιρός ήτανε καπως καλός, δεν ήτανε πολύ φουρτούνα – και φτασανε το ξημέρωμα στην Παρο. Δεν μπορούσανε να ανοιξουνε, δεν μπορούσε να παει γρήγορα με το ρεμούλκο – πήγαινε πολύ σιγα. Και όλο αυτό το διαστημα ο παππούς ήτανε μέσα στη θαλασσα ο μισός και τιμόνευε. Δηλαδή θα μπορούσε να τον είχε παρει η θαλασσα – θα μπορούσε να παθει πολλα πραγματα ας πούμε. Νύχτα, μονος του, να ταξιδεύει μες στο πέλαγος – τον κρατούσε το τιμόνι που κρατούσε, ας πούμε – τίποτ' άλλο δεν είχε ... (τον κρατούσε το τιμόνι που κρατούσε...) Και το βγαλανε – το πήγανε στην Αλυκή παλι το καικι αυτό, το μπεντουβίν', το βγαλανε πια όξω, μαζευτήκανε όλοι εκει περα το βγαλανε πια όξω, και ξανα ο Μαστρογιώργης πολεμούσε παλι κανα χρόνο εκει περα για να το φτιαξ' .

(αυτό πώς το λέγανε το καικι;) μπιντουβίν', μπιντουβίν' το λέγανε. (Τ' όνομα του;) οο... δε θυμαμαι πώς το λέγανε – αλλα βαλανε μετα το βίντσ' μέσα – το πρώτο βίντσ' που ήρθε στη Παρο, γιατί τραβούσανε τότε με ρκανες τη τρατα, γιατί πηγαίνανε στη τρατα. Τραβούσανε με ρκανες, ένα σκοινί στο λαιμό, μαγκώνανε απανω το σκοινί της τρατας και τραβούσανε. Από 6 ατομα – από 4 έως 6 ατομα από κάθε πλευρα. Στην αμμο – και στα νησα γενικα – και στην αμμο αλλα και μες στα βραχια – στο πρασονήσι, στη γλαρόπτα, τουρκονήσ', μέσ στα βραχια – αυτά τα πρόλαβα εγώ... Κι αφου λπον, τελικα βαλανε το βίντσ' μέσα στη βαρκα αυτή τη παλιόβαρκα, και το βγαλανε μπιντουβίνιιι ... οι αντιπαριώτες δα, «α δα γιε μ', ο Σκανδαλης έβαλε το βίντσ' , μπιντουβίν'». Μας λέγανε μπιντουβήνιδες... (δεν είχε αλλα;) όχι, στην Παροικια είχε κανα δυο – κατι Μαουκαίοι – και μετα το πήρε ο πατερας μου το μπιντουβίνι αυτό (πώς το ήξερε ο παππούς; Θα μου πεις αφού ταξίδευε, έβλεπε από αλλα μέρη) Ήταν πολύ ξύπνιος ο γέρος, ήτανε παρα πολύ – τετραπέρατος ήτανε, αλλα – και ήτανε μέσ' σε όλα. Και εμπόρια έκανε, και βίντσια έκανε – μετα καναμε το Μοσχούλα – Εκανε το Μοσχούλα μετα, και είχε αυτό ο μπαρμπα Μανωλιός με το Λαό και ο Καρακος, και ο Σωκρατης με το Νικόλα πηγαίνανε με το Μοσχούλα ταξίδια. Και ήμουνα κι εγώ μικρός –όταν έφευγε ... και ήμουνα μηχανικός στο μπιντουβίν' .
10, 12; Δεν ήμουνα παραπανω...

Τότε η μηχανή δεν ήταν όπως τώρα σταθερή. Έπρεπε να την προσέξεις να μη σβήσ' να ανοίγεις στροφές, να μειώνεις στροφές, να καλαρουνε, και να'χεις το νου σου να μη σβήσει γενικά. Και είχα το νου μου. Ναι...

Αλλα πριν βαλουμε το βίντσι μέσα και πριν γίνει το ναυαγιο στη Σίφνο, επήγαινε ταξίδια ο παππούς όπως σου 'πα στη Σιφνο, Κίμωλο, όλα αυτά, αλλα ως επι τω πλείστων πήγαινε στη Σύρο. Γιατί από κει παιρνανε σκηνές, λαφυρα.. σκηνές είχανε σταφύλια μέσα, είχανε σύκα, είχανε ντοματες, είχανε πατατες, γλυκοπατατες συνήθως, με την κατοχή. Ήταν κατοχή τότε και ο κόσμος στη Σύρα πείναγε. Πείνα! Πολύ πείνα ο κόσμος!.. και δεν πηγαίνανε τότε εκει που είναι το... πηγαίνανε εκει που είναι τα καρναγια. Και δεν είχε ούτε μώλοι, παρα πηγαίνανε κοντα, μέσ στην αμμο, και πηγαίνανε λέει οι καημένοι οι ανθρωποι και οι γριές, μπαίνανε μες στη θαλασσα, για να τωνε δώσουνε ένα τσαμπί σταφύλι... ο κόσμος μέσα στη Σύρο, πείναγε και πέθαινε καθημερινώς... μαζεύανε πτώματα.. πρηζότανε απο τη πείνα - πρηζότανε από τα παλιόχορτα, από τέτοια πραματα – απο δηλητηριώδης πραματα –

και όταν μια φορα από τη Σύρο πηγαίνανε στην Παρο, τους πιασανε τα αεροπλανα από πανω (αυτό ήθελα να σε ρωτήσω – αφού ήταν πόλεμος, πώς πηγαίνανε;) τις περισσότερες φορές ταξιδεύανε νύχτα. Αλλα με πανια τώρα – νυχτα – καταλαβαίνεις τί ταλαιπωρία και τί αγχος και τί πρόβλημα υπήρχε... (αλλα όταν φτανανε εκει, δεν τους παίρνανε χαμπαρι την ώρα που φτανανε στη στερια;) Ναι, τους παίρνανε χαμπαρι αλλα δεν μιλούσανε γιατί πηγαίνανε για τροφοδοσία, ξερω γω... – δεν τους πειραζανε. Αλλα στο δρόμο λοιπον τους βρηκανε τα αεροπλανα και μια σφαιρα, όπως τραβούσε κουπι ο Λαος, στη πλώρη, ένα κουπί τραβούσε, πανω από 12-13 χρονων δεν ήτανε – και είχε και τον καμαρέλο θαρρω, αυτόν τον βλακα – πλήρωμα – και έσκασε ένα βλήμα πανω στο αλμπουρο και ήταν ο Λαος δίπλα. Από λίγο δηλαδή θα τον σκότωνε. Βομβαρδίσανε αυτοί και ένα βλήμα πέρασε - και το αλμπουρο αυτό ακόμα υπηρχε με τη τρυπα υτή – με το βλήμα πανω. Τη σκαπουλαρανε με λίγα λόγια... Όλα αυτά ο Λαος τα θυμότανε – αυτός μας τα 'λεγε. Ολες αυτές τις ιστορίες τις έξερε ο καημενος ο λαος - ειχε τραβήξει αυτος ... μαρτύριο από μωρο – γιατί τον έπαιρνε μαζί του ο γέρος από μωρο – από παιδακι...

Και τί να πρωτοθυμηθώ –

μια φορα πηγαίνανε στη Σαντορίνη – είχανε παρει διαφορα, πατατες οπως συνήθως, ντοματες, κρεμμύδια, οι Σαντορινιοί τότε πεινούσανε όλοι – μπορτολίνο, γουπακι ξερό, (το πότε τωρα?) χτίζανε τοτε τον Αη Γιώργη στην Αγκαιρια, την εκκλησία, πρεπει να 'τανε το '58, '55, δε θυμαμαι – εγώ ήμουνα μικρός, ο Λαος ειχε μείνει με το μπιντουβίνι εδώ και είχανε παει με το Μοσχουλα ο Νικολας και ειχανε παρει και τον Καρακο μαζί, το Γατζαο. Και πήγανε στη Σαντορίνη. Ξεφορτώσανε λοιπον τα πραματα και μετα φορτώσανε πορσελανα, χώμα δηλαδή Σαντορινιό, γιατί δεν υπήρχανε τοτε τσιμέντα, και ασβέστες και τέτοια, και υπήρχε ένα χώμα, το οποιο γινότανε και τσιμέντο και ασβέστης. Και χτίσανε την εκκλησία. (Με χωμα από τη Σαντορίνη το χτίσανε!) Πορσελανη τη λεγανε – (ήτανε πολύ σκληρό δηλαδη) για οικοδομές – και φορτώνανε και βαπορια – αφου λοιπον ερχόταν απανω, σταματήσανε στη Νιο γιατί είχε φουρτούνα και από βραδύς, ο παππούς επήρε ένα μπουγέλο κορόμηλα, φρούτα. Ητανε καλοκαίρι. Φαγανε λίγα, α, τη νύχτα λοιπον, το πρωί, είχε καπως κόψει ο καιρος και λειει ο γέρος παμε να φύγουμε. Φυγανε. Στο δρόμο όμως τους έπιασε πολλή φουρτούνα και αυτά τα κορόμηλα που είχανε – μπαταρισε το μπουγέλο- και πήγανε και βουλώσανε τα μπουνια. Τις τρύπες που βγαίνανε τα νερα.

Πέφτανε τα νερα μέσα και έπρεπε να βγαίνουνε – πήγανε λοιπον αυτά και βουλώσανε τις τρύπες. Και ήρθε το καικι στο νυν και αει για να βουλιαξει.

Το πήρανε χαμπαραι αλλα δεν μπορούσανε να βγάλουνε, να βρουνε τα κορόμηλα – ήτανε φορτωμενο με σακια, με διαφορα, και δεν τα βρίσκανε. Μεσ στα πολλα, εσκυψε ο Νικολας από κατω, απ' έξω – και τα βρήκε. Αλλα δεν μπορούσανε... Ο Καρακος απ' την άλλη παντα, μη στα πολυλογώ καπως τα μαζεψανε - μαζεψανε καποια, αλλα το καικι είχε έρθει... πλεγανε και τα τσουβαλια που ήτανε μεσα. Τα μπούνια, φωναζε ο γέρος ο καημενος, τα μπούνια, τα μπούνια, τα μπούνια - αλλα οι θαλασσεσ επέφτανε... και ήταν έτοιμο για να πνιγούνε... Μεσ τα πολλα, τα βρήκανε, ανοίξανε ειπαμε τα μπούνια, βγήκανε τα νερα, πεταξανε καμπόσα σακια στη θαλασσα -όπωςδήποτε πολλα σακια στη θαλασσα - και καπως ανασανε λιγο το καικι και πήγανε δηλαδή – το πώς (σωθήκανε) ο Αη Γιώργης βοήθησε – εδώ που τα λέμε – μα οπωςδήποτε γιατί αλλιώς θα πνιγότανε. Θα πνιγότανε! Με τη ψυχή στο στόμα τελικα πήγανε στη Παρο. Περιπέτειες...

Μετα πέσανε οι Αγκαιριανοί, διαφοροι ας πούμε και το ξεφορτώσανε και το χώμα, το υπόλοιπο που είχε μείνει, πήγε για την εκκλησία. Αστα να πανε!.. είχε τραβήξει ο καημένος ο παππούς...

Αλλη μια φορα παλι, πηγαίνανε –πήραμε ένα παλιοκαικο από τη Σίφνο, γιατί το καικι το Μοσχούλα ήτανε μικρό και δεν έβανε πολύ φορτίο – και πήραμε ένα πιο μεγαλο. Το λέγανε Χρυσοπηγή. Ητανε κι αυτό ένα ερείπιο, το είχανε πεταμένο εκει στο Φαρο και επειδή ήτανε πιο μεγαλο – το πουλούσανε φτηνα – τους καταφερε – τονε καταφέρανε - τους καταφερε ο γέρος και το πήρε. (Το τότε ήταν αυτό;) δε θυμαμαι... δε μπορώ να σου πώ πότε ήτανε. Πρέπει να'τανε πριν πάω εγώ στρατιώτης – δε θυμάμαι – ο Σωκράτης θα θυμάται, εγώ δε θυμάμαι. Αλλά πριν το '60 ήτανε, σίγουρα πριν το '60. Γύρω στο '60 πρέπει να'τανε, κάπου εκει. Λοιπον... και μια φορά το φορτώσανε – είχε μια παλιομηχανή μέσα και πηγαίναμε - οι μισοί πηγαίναμε με το μεγάλο καικι και οι άλλοι μισοί με το μικρό καικι. Ειχαμε πάει λοιπον μια φορά με το Χρυσοπηγή στη Σίφνο, φορτώσαμε, ξεφορτώσαμε – στις Καμάρες πάντα παγαίναμε – και είχε και βορριά. Αφού ήρθαμε λοιπον εδώ, κοντά στην Πατελίδα, σβήνει η μηχανή. Και ειχε πια νυχτώσει – ήτανε νύχτα. Έσπασε φλάντζα. Αυτό το πράγμα δεν ήταν εύκολο για να γίνει.. να λύσεις όλη τη μηχανή και να αλλάξεις φλάντζα... ειχαμε σηκώσει λοιπον το πανί, ήμουνα εγώ, ο Λαός, και ο Νικόλας. Κι από τη Σίφνο που φύγαμε, ήτανε ένας παραγγελιοδόχος – κάτι τέτοιο ήτανε – λέει, με παίρνετε κι εμένα στην Πάρο, γιατί στη Σίφνο δεν είχε βαπόρι, είχε μετά από μια βδομάδα – και τονε πήραμε μαζί. Αυτός ο καημένος, είχε μια πέτσινη τσάντα, σαν αυτή που είχα εγώ καμμιά φορά – αφού λοιπον λύσανε (τη μηχανή), βάλανε φλάντζα -ειχαμε περμανίτη τότε και βγάλαμε τη φλάντζα – το βάλουμε μπρός, ίσα ίσα που τη φτιάξαμε δηλαδή, είμαστε περίπου στην Πατελίδα, στον κάβο της Πατελίδας. Εγώ τιμόνευα, κι αυτοί από κάτω φτιάχνανε τη μηχανή. Δεν περνάνε 10 λεπτά, ξανα... τηνε λύσανε μέχρι 5-6 φορές τη μηχανή. Σώθηκε λοιπόν ο περμανίτης, ήταν σαν τύπου χαρτόνι σκληρό, και το βάζανε, το σφίγγανε μετα το καπάκι – αλλά όταν δεν ήτανε με σίρμα, αν δεν ήτανε καλός ο περμανίτης δεν κράταγε καθόλου. Μέχρι που, αφού δεν ειχαμε πια, πιάσαμε την τσάντα αυτουνού του φουκαρά, την κόψανε και την κάνανε κι αυτή. Ωστόσο το καικι ταξίδευε με τα πανιά, και πήγαινε γραμμή κάτω για τη Νιο. Τιμονευα εγώ, όσο μ'έπαιρνε, αλλά πήγαινε εκει που ήθελε... όταν φτάσαμε λοιπον στη Νιο, ξημερώματα περιπου, όλη νύχτα τραβιότανε, αφού το δεσαμε –γιατί βαστούσε .. παραπάνω από 10 λεπτά – ένα τέταρτο δεν κρατούσε.. μετά εσβηνε πάλι. Χαλαγε. Δεν τη βάλουμε λοιπον μπρος – γιατί ειπαμε να πάμε κοντά κοντά στον κάβο και μόλις πάμε κοντά, θα βάλουμε μπρος, να πάμε όχι μεσ στο

λιμανι, σε μια αβάλη, για να μπορεσουμε να φουντάrouμε. Γιατι αλλιως θα πηγαίναμε Σαντορίνη, κι αν πιαναμε Σαντορίνη – ή δεν ξέρω που θα πηγαίναμε. Όπου μας πήγαινε ο βορριάς. Με το πανί πήγαινε, αλλά μόνο στα πρίμα. Τελος πάντων – και έτσι έγινε, το βάλαμε μπρος λοιπον στον κάβο, και πηγαμε γυαλό και φουντάραμε. Και μετά, πήγαμε μες στη Νιο, δε θυμάμαι, με κάποια βάρκα, και πήραμε περμανίτη, με σίρμα, για να κρατάει, να μη σπάει, γιατί μέσα το χαρτί αυτό είχε σίρμα –ήτανε σιρμάτινο. Βαλαμε λοιπον σίρμα, στον περμανίτη, και πήγαμε την άλλη μερα πια στην Πάρο. Δηλαδή, με αυτό βάστηξε και πήγαμε.... Αλλά τί να σου πώ... το τί μαρτύριο ήτανε όλη νύχτα, και το τί χτυποκάρδι ήτανε, δε μαζεύεται... (και πού... εσεις απ' τη μια ειχατε αγωνία, οι αλλοι εδώ περα που περιμένανε, η γιαγιά, όλοι οι υπολοιποι που περιμένανε εδώ πέρα, φεύγατε και δεν ξέρανε πότε θα έρθετε) ναι, δεν ξερανε πότε φύγαμε, ούτε τηλεφωνα υπήρχανε, ούτε τίποτα. (δεν ξερανε και αν θα γυρίσετε, πάντα είχανε την αγωνία αν θα γυρίσετε) η καημενη η μάνα κάθε βράδυ πήγαινε στην εκκλησία και αναβε τα καντήλια. Και παρακαλούσε το θεό για να 'μαστε καλά. Ναι, ναι...

Άλλη μια φορά πάλι, πάλι μ' αυτό το σαράβαλο, το κωλοκάικο αυτό, το Χρυσοπηγή, φορτώσαμε πάλι απ' τη Πάρο αυτά τα εμπορεύματα που κάναμε, ζαρζαβατικά, ο,τιδήποτε ήτανε όπως ειπαμε, πατάτες, ντομάτες, κρεμμύδια, μελιτζάνες, γλυκοπατάτες, απ' όλα (από πού τωρα) πεπόνια, από τη Πούντα τα φορτώναμε, άλλα από το Δρυο, άλλα από το Πισω Λιβάδι, (από το παππού το Σπυρο φορτωνατε?) κάτι λιγα πέρναμε – ναι, δεν είχε πολλά... πήγαμε λοιπον στη Σικινο, βγάλαμε μερικά, αυτά που ήτανε για εκει, πουλήσαμε μερικά, το υπολοιπο φορτίο ήτανε για τη Σαντορίνη. Αφού ξεκινήσαμε λοιπον, ήτανε μπονάτσα – στα μισά περίπου που πηγαίναμε Σαντορίνη, σβήνει πάλι το σαράβαλο. Αντε, τωρα εσυ – δε θυμαμαι – αλλά μάλλον το ίδιο προβλημα --- ζέστη, μια ζέστη λοιπον, ρίχνουμε τη βάρκα στη θάλασσα και κατεβαίνω εγώ – ειχαμε πάρει κι έναν Λευκιανό μαζί – αυτοί παραθερίζανε, κάτι Παρδάληδες, τα Παρδαλάκια, τα έχεις ακουσει αυτά τα Παρδαλάκια? Δεν τα εχεις ακουσει – ήτανε κάτι Παρδαλάκια, ήτανε Χανιώτηδες αλλά ήτανε παρδαλάκια γιατί ειχε ο πατερας τους κάτι παρδαλάδες πάνω στα χερια του και τους είχανε βγάλει παρδαλάκια.

Τότε μ' αυτοί κάναμε παρέα. Είχανε δυο αδερφές αυτοί - ήτανε τρία αδέρφια. Και ειχανε μια θεία και παραθερίζανε. Ήτανε οι πρώτοι παραθεριστάι που παραθερίζανε τότε κάτω στην Αλυκή. Και ο ένας ο πιο μεγάλος λοιπον, ήρθε μαζί μας. Ειχαμε φιλιες, μεγάλες φιλιες – ο Γιάννης, ο οποιος ήτανε γεωπόνος μετά στην Αγροτική τραπεζα. Ρίξαμε λοιπον τη βάρκα στη θάλασσα, μπήκαμε μαζί με το Γιάννη για παρέα, και τραβούσαμε κουπί, ρυμουλκώντας τη καρόγκα αυτή... με το κουπί, ναι, ναι, και τί... - ίσα ίσα που κινιοτανε αλλά, τί να κάνουμε – γιατί δε φύσαγε αερας να σηκώσουμε πανιά, τίποτα αερα δεν είχε – ειχαμε σηκώσει μου φαίνεται και πανιά, αλλά δε φύσαγε καθόλου αερας. Έλα όμως μετά από λίγο που παρουσιαζεται ένας καρχαρίας, ναι, ναι, βλέπουμε το φτερό και γύριζε γύρω γύρω – τα παίξαμε... κλάμα ο Γιαννης... – μόλις το είδαμε, φοβηθήκαμε βέβαια, το βαρκάκι ήταν ένα μικρό μικρό βαρκάκι – εμπήκαμε μέσα. Και μετα από λίγο, από καμμια ωρα ας πούμε το φτιάξαμε – και πήγαμε στη Σαντορίνη. Αλλά θυμάμαι την περιπέτεια με το καρχαρία και που τραβούσαμε κουπί, ένα βαρκάκι τώρα ολόκληρο μπαούλο εκει περα που ίσα ίσα που κινιοτανε.

Λαχτάρες, τί να πρωτοθυμηθώ... (είχατε ξαναδεί καρχαρία τοσο μεγάλο?) όχι– αυτός φάνηκε με το βαρκάκι, δεν ξέρω πώς φάνηκε εκει πέρα – πού βρεθηκε δεν ξέρω. (και το

βαρκάκι το κουβαλούσατε μέσα στο καίκι?) το τραβούσαμε από πίσω αλλά είχαμε και τη μπίγα και το βάζαμε και μέσα.

Μι αυτό το καικι, το παλιοκάικο που σου'πα, τότε ο καημενος ο γερος δεν είχε λεφτά, κι εκανε δάνειο, κι αυτός τα ήθελε, ο βλάκας ο Σιφνιος, τα ήθελε όλα σε λίρες. Δε θυμάμαι ποσες λίρες – δε θυμάμαι. Και πήγε ο καημενος ο γερος και δανειστηκε από το δικηγόρο τον θυμάσαι, το Λεοντή, δικηγόρος ήτανε και ειχε πολλά λεφτά αυτός τότε – και δανειστηκε ο γερος – και μου το ειχε πει καποτε ότι εγώ κάποτε βοήθησα τον πατερα σου – ναι, με το αζημίωτο – και του δωσε και πηρε αυτό. Και κατι που – αυτό το καικι με λίγα λόγια δεν έβγαλε, όχι τα λεφτά του, πιο πολύ ήτανε το μαρτύριο και η παιδεία που είχαμε – οτι εκεινη την εποχή, εκει που είναι η Αιρφα, η Eurobank, και λιγο πιο πανω που είναι του παπα, αυτά ήτανε οικοπεδα, και πουλιοτανε το ένα όσο ακριβώς πήραμε εμεις αυτό το σαπιο το καικι... που αν ειχε παρει ο καημενος ο γερος ένα οικοπεδο τότε, θα ήτανε – δεν ειχε λεφτά και πώς θα το'χτινε... ενώ τωρα, με κεινο, δεν ήτανε μονο να το παρεις, αλλά ... κι εγώ δεν ειχα τότε λεφτά όταν πηρα το οικοπεδο στη ναουσα, αλλά με δάνεια, με κινήσεις αυτές, και το 'χτισα κιολας και τωρα είναι αυτό που είναι. Αλλά τότε εμεις δεν ειχαμε ιδεα για τέτοια πραγματα – ο νους μας ήτανε μονο στα καικια, και να κανει τα εμπορια ο γέρος, να κανουμε κι εμεις. Τότε δεν υπήρχε κανένα ενδιαφερον, ουτε τουρισμος υπήρχε, ούτε τίποτα..

Άλλη μια φορά είχανε πάει στα Δωδεκάνησα, μ' αυτή τη σαπίλα, το 'χανε φορτώσει πατατες και πήγανε στα Δωδεκάνησα. Γυρίσανε Πατμο, Λέρο, Κάλυμνο, νομίζω ότι είχανε πάει και Σάμο -Ικαρία, Σάμο, αλλά ήτανε πλήρωμα ο μακαρίτης ο κομπάρος, της Μαρουσώς ο άντρας, του Σκιαδά ο αδερφός, ο Παναγιώτης, αυτός ειχε μεγάλη μανία με τη θάλασσα και πολλή όρεξη για δουλειά. Νέος ήτανε. Δεν είχε παντρεφτεί ακομα τη Μαρουσω. Και αυτή η παλιομηχανή πετούσε λάδια. Μια ζωή που ειμαστε εμεις μεσα, ειμαστε όλοι μαύροι από τη βρώμα και από τα λάδια. Ένα άχρηστο πράμα σου λεω... επειδη ήτανε μακρुα και δύσκολο το ταξίδι αυτό, είχε παει και ο μακαρίτης ο γερος. Ήτανε ο Λαός, ο Νικόλας, ο κομπάρος, αυτός,

Ωρες? Ουτε ξέρω πόσες ώρες καναμε, αλλά ήτανε μακρुα... 10 ωρες, 12 ωρες – να πας στη Σαμο τωρα, στην Ικαρία, ήτανε.. πολλές ωρες – από το ένα νησί στο άλλο... κι όταν πηγαίνανε από Πατμο στη Λέρο, ήτανε τοσο πολύ φουρτούνα και κοντεψανε να πνιγούνε. Στην κυριολεξία – δηλαδή, μπαίνανε θάλασσες μεσα και δε βγαίνανε... γιατί ήτανε ένα παλιοκαικο – όπως σου 'πα το παλιοκαικο αυτό ειχε μια γούρνα πίσω και πηγαινες μεσα στο μηχανοστάσιο. Και οι θαλασσες, όταν πεφτανε μεσα στη γουρνα, μπαίνανε και μεσα στη μηχανή και θα πνιγότανε. Και πως τα καταφερανε τελος παντων, γλυτώσανε από του χαρου τα δόντια... κι όταν ήρθανε πια απανω – και τί, για πενταροδεκάρες, ε? ναυλο, ειχανε παει, με κατι χωριανοι, που τους ειχανε βαλει πατατες και πηγανε – ήτανε όπως είναι η τηλεοραση μαυροι, από τα λάδια, από τη καπνα, και από αυτό το ρημάδι που πεταγε. Μαρτύριο, μαρτύριο....

Μια φορά είχαμε φύγει πάλι, εγω, ο Σωκράτης και ο μακαρίτης ο γέρος, και φορτώσαμε από την Παροικια αρνιά, κατσίκια ζωντανά να τα πάμε στη Σαμο. Του Λαζαρίνου. Με το Μοσχούλα. Ο Λαζαρίνος ήτανε πιο μικρός από μενα, εγω να μουνα 15 χρονών, ο Λαζαρίνος να'τανε 14? Δεν ήτανε παραπανω. Ο Μπάμπης. Φορτώσαμε λοιπον κατά τις 10 η ωρα το

πρωί απ' τη Παροικια, από κει που δενανε τα βαπόρια, εκει ειχε μια σκάλα, μια μικρή σκάλα τοτε ήτανε, φορτώσαμε και φεύγουμε με το μικρό μαζί, ο γερο Λαζαρίνος είχε το χασαπιο – για να τα πάμε στη Σάμο. Ναύλο. Και μόλις βγήκαμε το Αγιο Φωκά, είχε βορριά, αλλά τί να κάνουμε, ειχαμε ζόρια, επρεπε να πάμε. Ή παεμός ή πνιμός ήταν τότε... ο γέρος λοιπον, ο παππούς, ήτανε πάνω σ' έναν πάγκο, και τιμόνευε με μια νιντσεράδα. Τσεράδα, ο θεός να την κάνει νινστεράδα – (ένα τσουβάλι δηλαδή?) ένα παλιομουσαμα, ένα παλιο-αδιάβροχο ήτανε. Από την ωρα που βγήκαμε στον Αγιο Φωκά μεχρι που φτάσαμε στη Σαμο, μετά από 18 ώρες, ο γερος τιμόνευε και βρεμένος. Γι' αυτό ειχε πιαστεί τελευταία, μα μονο μ' αυτό κι από άλλα – αλλά θελω να σου πω – τί τραβούσε... γιατί τοτε με τη Σιφνο, όπως σου 'πα όλη νύχτα μες στη θαλασσα... – όταν φτασαμε στη ... και να μη γυρίζει το λαδικό της μηχανής – και να'μαι εγώ να το γυρίζω με το χερι – γι' αυτό δεν τιμονευαμε εμεις – τιμονευε μονο ο γερος, ποτε εγώ ποτε ο Σωκράτης να γυρίζουμε το λαδικό με το χέρι να λαδώνεται η μηχανή.

Γιατί δε λαδωνε η μηχανή. Φουρτούνα, κι από κατω λοιπον να ζαλιζομαστε – ξερεις τί είναι να εισαι κλεισμενος και να γυρίζεις τη μηχανή και να βρωμανε τα ζωα... το τί τραβήξαμε... όταν λοιπον, βραδυασε (και χωρις να κουνιεται, εκει που τιμονευε, που κατουρούσε, που ...δεν πιανοτανε καθισμενος σ' ένα μερος) υπνος, μα ποιο υπνο – κατουρούσαμε στην κουπαστη, κι εμεις κι εκεινος, και όλοι. (Θελω να πω, ηταν διπλωμενος, δυο διπλό 18 ωρες καθιστος συνεχεια;) ποτε όρθιος, ποτε καθιστος, όταν φτασαμε λοιπον εκει στον Καβο Πάπα, εκει στο πολύ δυνατό μπουγάζι, πολύ φουρτούνα, επηγα να ανοιξω το καπακι για να μπω μεσα στη μηχανή, γιατί μπροστά ειχε μια καμαρουλα και κοιμομαστε μπροστα – και όταν σήκωσα το καπακι κοντεψε να με παρει ο αερας να παω στη θαλασσα... και ντουκου ντουκου ντουκου ο καημενος ο γερος ξημερωνόμαστε στους Φουρνους και κατά τις 12 η ωρα το μεσημερι, πια, πηγαμε στο Βαθυ της Σαμου, τα αρνια αυτά... το πως πηγαμε... τί να σου πω... μη συζητάς... ο καημενος ο Λαζαρίνος δε, ειχε χεστει απανω του – ο μικρος – μπαρμπα Κωσταντή, θα πνιγούμε – να γυρίσουμε πισω μπάρμπα Κωσταντή, θα πνιγούμε – ή παεμος ή πνιμός – ο καημένος ο γερος... (εσεις όμως δε φοβόσασταν? Δεν λιγοψιχούσατε?) ε πώς δε φοβούμαστε, φοβομαστε, προσευχόμαστε – τί να πουμε...

Με το καικι αυτό το μεγάλο πηγαίναμε στη Φολέγανδρο, και κουβαλούσαμε τα αρνια. Με το καημενο το Παπαδόπουλο, μας εφερνε τυράκια, κουλούρες, κουλουράκια, και σ' όλο το ταξίδι η μάνα σου έτρωγε τυρί από αυτό και κουλουράκια, ήτανε μπρος στη πλώρη, ούτε ζαλιζότανε, ούτε ... ήτανε 25, 22 χρονών, 23 (τοτε η μαμά είχε και τα τρία παιδιά 25 χρονών, που τα άφηνε?) στη γιαγιά μονιμα – Εσύ ήσουνε μόνιμα στη γιαγιά, ο Κωστας τα δια – Δεν ερχότανε βεβαια σε κάθε ταξίδι, αλλά ερχότανε τακτικά. Η καημενη η γιαγιά σας περιποιούτανε. Πηγαينه ο Κωσταντής και πάταζε/πείραζε συνέχεια το Πιερο, του έριχνε με τη σφεντόνα πάνω στα χταπόδια ...

(πού είναι αυτό?) στα Θερμιά. Όπως περναι το βαπόρι, περνούσε καμμια φορά από κατω, από τον Αη Δημητρη, ξερεις? Έχεις υπόψη σ' Το βαπορι περναι από πάνω από τον Καβο Κέφαλο, τωρα, τα Μπλου Σταρ όλα, αλλα περνούσανε τα Μπλου Σταρ κι από κατω. Από τον άλλο καβο, από το νοτιο κάβο. Εκει εχει ένα κανάλι, ένα μοναστήρι, που το λενε η Παναγιά η Κανάλα. Είναι και θαυματουργή η

εικόνα. Πήγαμε λοιπον εκει, ειχε ο γερος φίλοι, πουλήσαμε καμποσα εκει περα, φτασαμε το απογευμα, φύγαμε κατά τις 9-10 το πρωι από τη Πουντα, και πηγαμε βραδάκι – 5-6 ωρες καναμε, μπορει και παραπάνω – δε θυμάμαι.

Την άλλη μέρα λοιπον, αυγή αυγή φύγαμε και πηγαμε στο Μερμηγκα, στο κεντρικό λιμάνι. Και πουλησαμε μερικά, πάλι ... μετά πήγαμε Σέριφο, και ξεπουλήσαμε μου φαινεται. Αλλα οι δυο μας – εγώ παιδάκι. Ο γερος- με τα μυαλα που ειχε ο γερος - μυαλά ... τον έκανε η αναγκη, ήτανε – επρεπε να δουλεψουμε. Εν τω μεταξύ από μηχανή δεν είχε ιδεα ο γερος – ούτε ήξερε να φτιάξει κατι... ό,τι και να συμβεί, δεν ήξερε τίποτε – και ημουνα εγω ο μηχανικός – η μηχανή αυτή είχε συνεχεια προβλήματα – διαφορα... αλλά τα 'φερνα βολτα, τα καταφέρναμε.

Κι ειχαμε φορτωσει κι από Αντίπαρο, τοτε, κατι πατατες. Πρωτη φορά ειχε βγαλει ο Καραντζας πατατες. Και πηγαμε λοιπον, κι εκει στην Κιμωλο πουλας χονδρικός αλλά ερχονται και γυναίκες και παίρνουνε 5 κιλα, 10 κιλά, μισο τσουβάλι, ένα τσουβαλι πατατες – άλλες φέρνανε κριθάρι – μεγαλα, γιατί δεν ειχανε λεφτά και καναμε ανταλλαγή. Καποια δοση λοιπον, τα ειχαμε απλώσει απανω στο μώλο, τα καφασια και τα πραματα αυτά, έρχεται ένας ηλιθιος, ένας... και τραβά μια κλωτσά στις ντοματες, τί είναι αυτά? Δε βλεπεις, λειει ο άλλος, ο Σωκράτης, ντοματες, δε τις βλεπεις τί είναι? Μετα ήταν οι μελιτζανες, τί είναι αυτά? Μελιτζανες. Και με τη δευτερη κλωτσια, του λειει, δε πας στο διαολο? Να φύγεις από δω περα? Αυτός ήταν με πολιτικά και ήταν αγορανομια. Αστυνομος – χωροφύλακας της αγορανομίας. Λειει, τα τιμολόγια σου. Τοτε λοιπον, παρουσιασα εγω καποια τιμολογια, ο Σωκράτης δεν ειχε τίποτα, ήτανε στο ονομα μου όλη η επιχειρηση. Αυτός δεν εδινε σημασια καθολου, μοναχα η δουλεια του ήταν να φωναζει και να λειει βλακειεις. Να μη στα πολυλογώ, μας κανει μήνυση, τοτε, γιατί τα τιμολογια που ειχαμε αγορασει ήταν ένα ποσοστό – δε δικαιολογουτανε οι τιμες – εγω τα πουλουσα πιο ακριβά. Και του λεω εγώ μα... δεν προλαβα να παρω το τιμολογιο και θα μου το –το εχουν κοψει το τιμολογιο αλλά δεν προλαβα να το παρω γιατί επρεπε να φυγουμε γιατι χαλούσε ο καιρός... δικαιολογίες ας πούμε... πηρα τηλεφωνο τοτε το μπάρμπα Γιάννη και μου το έκοψε - αλλά δεν επιασε – και μου εκανε μηνυση αυτό το καθικι γιατί πουλούσα ακριβά. Και μου εκανε δικαστήριο και πηγα στη Συρο. 16 χρονών ήμουνα, ανήλικος με λίγα λόγια. Εγω τραβουσα μπροστά συνεχεια, ο Σωκράτης έκανε το παλαβό. Κι αφού πηγα στο δικαστήριο, μου λειει ο προεδρος «τοσο μικρός ξερεις και κανεις εμπορια, και βαλθηκες από τοσο μικρός να γίνεις πλούσιος?» λεω... αυτό κι αυτό... δε θυμαμαι τι του ειπα – και με το τιμολογιο που μου εκοψε ο μπαρμπα Γιαννης, δεν δικαιολογουνταν η τιμή που πουλουσα. Αλλα δε με τιμωρησε, μου εβαλε τρια χρονια με αναστολή. Δηλαδή, αν μες στα τρια χρονια ξανακάνω παραβαση, τοτε θα συμπλήρωνε κι αυτή η παράβαση. Και περασανε τα χρονια, δοξα τω θεω, δεν με ενοχλήσανε... η μονη φορά που πηγα στα δικαστήρια. Ουτε για αγορονομικά, ή για τσαμπουκά ή για οτιδηποτε, δικαστήρια δεν εχω ξαναπαει. Αλλα τότε θυμάμαι το Σωκράτη – τον έστειλε στο διαολο αυτόνε, κι αυτός πείσμωνσε μετα – γιατί ήτανε και κόσμος – αλλά που να ξέραμε εμεις ότι ήτανε αγορανομία.

(ο Σωκράτης εμφανίστηκε στο δικαστήριο?) από πού κι ως πού – δε φαινότανε αυτός πουθενά (για συμπαράσταση) τιποτα – μόνος μου πήγα – πού να παει μωρέ – πώς να πάει μωρε, αυτός πάλι ειχε παει αλλού – δεν έδωσε σημασία με λιγα λόγια - μια ζωή τρελοκομειο...

(εσύ το ήξερες ότι ο παππούς ήθελε να πάει Αμερική όταν ήταν νεός?) ποιος? ο παππούς? Ήθελε να παει Αμερική? Ήθελε να φύγει, δεν ήθελε να παντρευτεί και τον εβαλε ο παππούς με το ζόρι να παντρευτεί τη μάνα γιατί αλλιώς θα 'φευγε, θα πήγαινε με τα βαπόρια. Και τονε στρίμωξε ο παππούς...

ε, τότε συνήθως φεύγανε με τα βαπόρια και βγαίνανε έξω, μένανε εκεί – όπως πήγε και ο Σωκράτης και έμεινε εκεί – έτσι πηγαίνανε οι περισσότεροι. Αυτός επειδή του αρεσε η θάλασσα, ήθελε να πάει με τα βαπόρια. Και δεν τον άφησε ο γέρος, παρά τον παντρεψε με το ζόρι. Γιατί εν τω μεταξύ είχε πεθάνει η μάνα του, η γιαγιά μου είχε πεθάνει, και η Εργίνα με το Στέλιο ήταν μικροί. Η μάνα μου τς μεγάλωσε. (Δεν ήταν μικρή η γιαγιά?) πρέπει να'τανε 22 χρονών, κάπου εκεί πρέπει να'τανε – 20-22 χρονών πρέπει να τανε και τραβούσε όλα αυτά τα ζόρια. Και τότε νερό δεν υπήρχε...

Και κουβαλούσε και νερό από την Αγκαιριά, στα πηγάδια, ήταν μικρή λει, και τα πήγαινε από πάνω στους βροντηδες για να πίνουνε, για να πλύνουνε, και εδώ που ... στο σπίτι που ήρθε, νερό για να πίνουνε μου φαίνεται πως κουβαλούσανε πάλι από της Αγκαιριάς τα πηγάδια. Αλλά είχε κάτι περα και ο μπαρμπα Γιάννης, εκεί περα που πότιζε και ήταν γλυφά – εκεί επλενε και ίσως πίνανε κι από αυτό πιά. Δεν ξερω ακριβώς – δεν θυμάμαι.. δεν θυμάμαι να σου πώ από πού πίναμε νερό αλλά ήταν νερό γλυφό. Αλλά ούτε υδρευση υπήρχε άλλη, ούτε ρεύμα υπήρχε, ούτε καμπινέδες υπήρχανε για να πηγαίνουμε για κατούρημα. Μονο στις μάντρες που είχε τα προβατα, πηγαίναμε κι εμεις και κατουρούσαμε. Και είχε και πρόβατα (η γιαγιά).

(η γιαγιά είχε αδυναμία σε κάποιο παιδί? ή ο παππούς? Είχε αδυναμία σε κάποιον από όλους?)

Δεν είχε ιδιαιτερη αδυναμία, όλοι μας είχε το ίδιο, δεν είχε καποια ιδιαιτερη αδυναμία. Το μόνο που θυμάμαι, θεος σχωρεστηνε, όταν εφευγα από το σπίτι, ολο με σταύρωνε, και έλεγε «εχε την ευχή μου παιδι μ', έχε την ευχή μ'»... και με σταύρωνε... γύριζα εγώ έτσι κλεφτά και την έβλεπα κι εκείνη όλο με σταυρωνε... (όπως έκανε η γιαγιά η Δήμητρα – και η γιαγιά η Δήμητρα μας σταύρωνε συνέχεια. Μα ήτανε στην πόρτα μέχρι που εφευγε το αμάξι, θυμάσαι?) ...

Ο γέρος εμενα μονο μια φορά που είχε δώσει μια σφαλιάρα, δεν με είχε δειρει ποτέ – ο Σωκράτης είχε φάει ξύλο... και όλοι, και ο Λαος και ο Νικολας, εμενα δεν με είχε δειρει ποτέ! Γιατί του κανα τα χατήρια, πηγαίναμε για χταποδάκια, πηγαίναμε για αχινοί, (σ'άρεσε εσενα - κανατε παρέα, τα βρίσκατε τα χνώτα σας ας πούμε) όχι, εγώ δεν του αντιμιλούσα, δεν του πηγαίνα κόντρα, ο Σωκράτης συνέχεια τον έκανε βαπορι. Αφού όταν πηγαίνανε ταξίδια, ήταν ένας από την Αντίπαρο, ήταν ένας ψηλός, Μπρούσκας θαρρώ τον λέγανε, και ναύλωνε το καικι τότε, και έκανε τον έμπορα και πηγαίνανε στα νησιά γύρω γύρω. Κι αυτός λοιπον, συνεχεια τονε κυνηγούσε ο Σωκράτης, το μπάρμπα αυτόν - δεν ήτανε γέρος, ήταν 30-35 χρονών. Ήτανε πρωην χωροφύλακας και είχε παρει σύνταξη, και είχε πάρει μια Αντιταριώτισσα και εκανε τον έμπορα. Ναυλωνε λοιπον το πατέρα, μαζί με το καικι και την οικογένεια, με 100 δραχμες την ημέρα. Σκέψου τωρα... να πηγαίνει ταξίδι, Δωδεκάνησα, Σαντορίνη, Σάμο, με 100 δραχμές την ημέρα... (τα έξοδα πόσα ήτανε δηλαδή?) τα έξοδα νομίζω ότι ήταν ΚΑΙ τα πετρέλαια, θα σε γελάσω. Νομίζω ότι πλήρωνε τα πετρέλαια αυτός, ήταν 100 δραχμες. Νομίζω πλήρωνε τα πετρελαια και εδινε και 100 δραχμες την ημερα για το καικι και για εμας. Δεν ειμαι σίγουρος να σου πω. Τσιγκούνης δε, αυτός, ούτε φαι δεν έφερνε, δηλαδη δεν έφερε μια φορα κατι να φαμε ... μια φορά λοιπον, ήτανε στη Σαμο, και ήταν αυτος η καταγωγή του από τη Σαμο. Είχε

πάρει λοιπον τα πουκάμισα του, τα ρούχα του τα καλά, ένα άσπρο πουκάμισο, ο Σωκράτης λοιπόν ήταν μια ζωή μες στη μουτζουρα. Και επειδή ήταν ατιμο κορμί, ήθελε να τονε πειραξει, πιάνει το πουκάμισο και σκουπίζεται (αμαν μωρε, τι αστεια ήταν αυτά?) αστεία?... αυτός ήτανε πολύ διαολος, ήταν πειραχτήριο, πως να το πω – δεν υπολόγιζε τίποτα. Παιει λοιπον αυτός να βάλει το πουκαμισο, να παιει να βρει τους γνωστούς του, που να το δει, μαυρο κι άραχνο, τονε παίρνει κυνήγι λοιπον, ανεβαίνει πανω στο άλμπουρο ο Σωκράτης, και τονε κατουραγε.. (γέλια).. αυτος δηλαδή ετριζε το άλμπουρο, να σπασει το άλμπουρο για να τον κατεβάσει, γιατί δεν μπορούσε να ανεβει αυτός πανω στο άλμπουρο –ο γέρος λοιπον από τη μια γελούσε κι από την άλλη του ‘λεγε «δώστου – δώστου» -γέλια – «πιάστονε, πιάστονε!» κι από την άλλη γελούσε.

Πολύ πειραχτήριο, του ‘χε κάνει καψόνια αυτηνού του ανθρώπου, μετα του περνούσε, δεν τονε πειραζε - αλλα κιαυτός προσεχε, δεν πηγαινε κοντά για να της φάει... (μα τί χαρακτήρας αυτός ο άνθρωπος –ο Σωκράτης-)

Αφου μια φορά, ειχανε παιει στη Νιο, παλι από Σαντορίνη ερχότανε, ειχανε σταματήσει στη Νιο. Και ειχε ένα φιλο τελώνη και ο γερος αμα ήθελε να παιει στο λιμανι, ήθελε να παιει να βρει τς φίλοι του, να πει κανα ποτήρι, και επειδή δεν έφερε φαί μεσα, δεν τους ειχε παιει φαι, ή μαλλον αργούσε ναρθει, - εκεινος περιμενε να τους παιει φαι, --- ητανε τοτε, με μαδερι μπαίνανε μεσα στο καικι τοτε – και τραβαι το μαδερι ακρη άκρη, ώστε μολις πατήσει ο γερος να πεσει στη θάλασσα. Παιει ο γερος να μπει μεσα, παιει στο γυαλό...

«Σκύλε, θα σε πνίξω»... γέλια...

Τετοια καψόνια, στα άκρα έφτανε με λιγα λόγια – σκέτος διαολος ήτανε. (Αλλα δεν τα εβαζε κανενας μαζί του απ’ό,τι καταλαβα) δεν υπολογιζε αυτός τίποτα.... Ειχε μεγαλη πλάκα....

Συνεχεια την ευχή της μου εδινε -η μάνα μου- γιατί τους προσεχα – δηλαδή όλα αυτά που έκανα τα ταξίδια και τις πρωτοβουλίες και όλα αυτά, προσφερα και στο σπίτι ας πουμε. Δεν ηταν ότι τραβούσα εγώ δικό μου μπαϊράκι – βεβαια και οι αλλοι προσφέρανε – αλλά... εγώ έκανα άλματα πουου... και ο Νικολας έκανε μεγαλα αλματα τοτε – πήρε την αποφαση και πηρε το μεγαλο καικι που ήτανε με το μπαρμπα Θοδωρή τοτε, που τον ειχε υπηρέτη εκει περα, του βγανε τη Παναγία στη χαμαλικά και τα ταξίδια – και τελικά αποφασίσαμε τότε και χωρίσανε και πηραμε το καικι εμεις –

μολις το πηραμε και πηγαμε ένα δυο ταξίδια, εγώ πηγα στρατιώτης. Ηταν κι ο Σωκράτης στρατιώτης - ναι. Μολις απολυθηκε από στρατιωτης, πήγα εγώ – και πηγαινε με το Σωκράτη ταξίδια με τον πρωτο Κωνσταντίνο, το λεγανε Ελλώνα τοτε – παναγία Ελλώνα. Το ειχανε παρει από το Λεωνίδιο, κάτω στην Πελοποννησο, στη Μανη, καπου εκει είναι ένα μοναστήρι και το ειχανε βγαλει αυτοι Ελλωνα. Και αφου το πηραμε εμεις και περασανε λιγα χρόνια, το βγαλανε Κωνσταντίνος.

Και ισως, μετα που το βγαλανε Κωνσταντίνος, εσπασε η μηχανή και κινδυνέψανε. Ισως ηταν κι από αυτό, που αλλάξανε το όνομα. Δεν αποκλειεται. Και πηγαινανε στη Σεριφο τοτε, νύχτα, και χαλασε η μηχανή, εσπασε μαλλον η μηχανή, και ήταν οι δυο τους ο Σωκράτης και ο Νικόλας. Και ριξανε το βαρκακι στη θαλασσα και δεν ξερω ποσες ωρες, ταξίδευε, τραβουσε κουπι ο Σωκράτης και πηγε μες στη Σεριφο και βρηκε ένα καικι και πηγανε και το ρυμουλκησανε. Αλλα το τί τραβηξε ο καημενος ο Σωκράτης και ήτανε και φουρτουνα, και γέμιζε η βαρκα με νερά, έπρεπε να βγαζει και τα νερα, και ο Νικολας ηταν

στο καικι, αγωνία... και πηγανε μες στη Σεριφο και μετα το ρυμουλκήσανε και το πηγανε νομιζω στη Συρο, ναι, κι αλλαξανε μηχανή. Και ήτανε χρεωμενοι ακομα και ξαναχρεωθηκανε – κι εγώ ημουνα στρατιωτης τοτε. Αλλαξανε μηχανή, μετα ταξιδευανε μ αυτό, και δεν ειχε ουτε γεφυρα, μετά κανανε και τη γεφυρα – είναι αυτό το καικι που εχουμε μια φωτογραφία που φορτώνουμε αχυρα. Τη θυμάσαι? Αυτό το Κωνσταντίνος ήτανε. Και τοτε ειχαμε κανει και τη γεφυρα, ειχαμε κανει... (αυτόν τον Κωνσταντίνο εγώ θυμαμαι) δεν θυμασαι ένα άλλο που ηταν σκεπαστό? Είναι σε άλλη φωτογραφια. Που είναι ο Σκιαδας απ οξω με το Παρουση και μαζευουνε τα διχτυα. Κι εμεις ειμαστε στο μωλο στο καικι.

Δε θυμαμαι τωρα αλλα να σου πω –άλλη φορά παλι...